

שלום (שולי) דיכטר

סיוט ושמו שלום

תוכנית השלום החדשה, שכוללת שלילת אזרחות מחלק מערביי ישראל, לא רק שלא תוביל לשלום, אלא שהיא תעמיק את האיבה. שלום נוסח ליברמן

לבין המיעוט הערבי, מפריע ליצירת מארג אזרחי יציב, וסופו להפוך את חלום השלום המדיני לסיוט אזרחי. בשנים האחרונות מחלחלת המודעות בקרב מוסדות השלטון בדבר הצורך לנהוג שוויון מלא ביחס לאזרחים הערבים, ואף ננקטים פה ושם צעדים של ממש לקידום העניין. אך הפרחת רעיונות מעין זה, להיפטר מאזרחים בשל השתייכותם האתנית, מעלה ספק בדבר הבנתם של הקברניטים ומשרטטי התוכניות המדיניות את מהות המושג אזרחות, כאבן יסוד אנושית של מדינה.

היה זה דווקא אריאל שרון שדחה את התוכניות לשלילת האזרחות תחת נטויה של "חילופי שטחים", והכריז בפברואר 2004 כי האזרחים הערבים הם אזרחי המדינה ואינם מועמדים להרחקה משום דרך. כל מנהיג הנאמן לאזרחיו חייב להתנער מתוכניות לכאורה, גם אם הן מופיעות כחלק מתוכנית שלום. פרסום דבר המסמך של יועצי הנשיא ברארין צריך להפעיל את מערכות האזעקה במשרד ראש הממשלה, אלה המזהירות מפני רעיונות אדמה אזרחיות.

זה לא מכבר הקליש ראש הממשלה יוסף שלם במי כון הישראלי לרמוקרטיה למפגש עם מומחים ופעיי לי ציבור, ערבים ויהודים, בניסיון ללמוד על הבעיות והקשיים. הוא לא יוכל לשוב ולהיפגש עמם, או לקדם תוכניות פיתוח אשר משרדו יום, בלי להי תנער מהתוכניות לשלילת האזרחות מאזרחים בשל ערבותם. טוב יעשה הנשיא אם יסלק משורות עוזריו את אלה המכנינים את התכשיל המקולקל הזה. קדרה מוקרחת זו עלולה להרעיל את האזרחות הישראלית, שממילא אינה נהנית מבריאות טובה, ולהטיל קלון גועני בקברניטי המדינה.

הכותב הוא מנכ"ל סניף של עמותת סיכוי

וכח חידוש המגיעים בין ישראל לבין הרשות הפלשתינית נתבשרנו כי יש באמתחתנו של נשיא המדינה (ראש הממשלה התכחש לה, בינתיים) תוכנית מדינית חדשה. תחת הכותרת "החזרת 95% 100% מהגדה המערבית", מתברר כי שוב עולה האפשרות לשלול את אזרחותם של תושבי היישובים הערביים לאורך הקו הירוק, באמצעות העברתם לידי הרשות הפלשתינית. אין זה הלקרשמי מן המס' מך החדש, אלא "תורה שבעל'פה" מפי יועציו של הנשיא פרס, אך הקול קולו הצורם של ליברמן.

כל ניסיון לכרוך את אזרחי המדינה הערבים עם חילופי אזרחים, שטחים או שניהם, מניח מראש שאזרחים אלה אינם רצויים במדינה. אין הפרדל בין האזרחים תושבי ואדי ערה לבין האזרחים תושבי סחנין בלב הגליל, מלבד קרבתם הגיאוגרפית של תושבי אום אל'פחם לגבול הבינלאומי עם המדינה הפלשתינית המתוכננת. ניסיון להיפטר מהאזרחים הערבים במשולש, כמוהו כניסיון להיפטר מן האזרחים הערבים כולם, לאמור – כולם אינם רצויים במדינה, אך מאלה המתגוררים בקרבת הגבול ניתן להיפטר באלגנטיות. ומה יהיה על כמיליון האזרחים שיישארו בתחומי המדינה? האם יוקצה מעמד של "אזרחות לייט"?

בהבדל מחלומות הנשיא פרס בדבר תעלות מים בין ייבשתיות או מנהיפרויקטים אחרים, כאן מדובר בבני אדם, באזרחים, ואלה אינם קוביות לגן על שול' חן החול, בו עורכים יועצי הנשיא משחקים אסטרטי גיים. העלאת רעיונות של פרויקטים ענקיים, שאולי לא יתממשו, מעוררת השראה. אך עצם ההעלאה של שלילת אזרחות מתושבי המשולש הערבים בתוכנית מדינית כלשהי, שוחק עוד את היחסים בין המדינה

